

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації **Ковбатука Георгія Олександровича** на тему:

«Управління процесами інформаційно-інноваційного забезпечення зовнішньоторговельної діяльності підприємств в умовах сталого розвитку», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 Менеджмент

За результатами публічної презентації результатів дисертаційного дослідження на тему «Управління процесами інформаційно-інноваційного забезпечення зовнішньоторговельної діяльності підприємств в умовах сталого розвитку», виконаної аспірантом кафедри менеджменту, публічного управління та адміністрування Ковбатуком Георгієм Олександровичем на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 073 Менеджмент, що відбулася на розширеному засіданні кафедри менеджменту, публічного управління та адміністрування Державного університету управління та технологій (протокол № 2 від 29 серпня 2024 р.) та на основі вивчення та аналізу наукових публікацій здобувача, дійшли такого висновку.

Науковий рівень дисертації відповідає діючим вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, дисертація містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, а саме: поглиблення, удосконалення та систематизацію теоретико-методичних засад та розробку системи управління процесами інформаційно-інноваційного забезпечення зовнішньоторговельної діяльності підприємств в умовах сталого розвитку.

Актуальність теми дослідження. В сучасних умовах господарювання інформаційно-інноваційне забезпечення стає критично важливим інструментом для досягнення конкурентних переваг та сталого розвитку підприємств, оскільки ефективне використання новітніх технологій та інформаційних ресурсів дозволяє підвищити ефективність зовнішньоторговельної діяльності, мінімізувати ризики та забезпечити стабільний ріст. Впровадження інноваційних підходів та інформаційних технологій сприяє розвитку нових ринків, підвищенню продуктивності та зниженню витрат. У той же час, принципи сталого розвитку вимагають від компаній врахування екологічних, соціальних та економічних аспектів, що ускладнює процес управління і потребує інноваційних рішень для забезпечення збалансованого розвитку.

Необхідність наукового обґрунтування теоретико-методичних засад зовнішньоторговельної діяльності підприємств та управління її інформаційно-інноваційним забезпеченням зумовили вибір теми дисертаційної роботи, її мети й завдань та обумовили її актуальність.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у поглибленні теоретичних та методичних положень щодо формування системи управління процесами інформаційно-інноваційного забезпечення зовнішньоторговельної

діяльності підприємств.

Основні наукові результати, які характеризують новизну виконаного дослідження, полягають у такому:

вперше:

- сформовано систему управління процесами інформаційно-інноваційного забезпечення зовнішньоторговельної діяльності підприємств в умовах сталого розвитку;

удосконалено:

- методичний підхід до оцінки ефективності управління інформаційно-інноваційним забезпеченням зовнішньоторговельної діяльності;

- класифікацію факторів впливу на управління процесами зовнішньоторговельної діяльності підприємства за рівнями управління та за характером впливу;

дістали подальшого розвитку:

- сутність категорії «зовнішньоторговельна діяльність»;

- дефініція «інформаційно-інноваційне забезпечення зовнішньоторговельної діяльності»;

- систематизація складових інформаційно-інноваційного забезпечення управління зовнішньоторговельною діяльністю підприємства;

- економіко-математичний інструментарій транспортної задачі за рахунок її модифікації.

Теоретичне значення результатів. Серед нових наукових результатів теоретичного і науково-методичного характеру можна виокремити такі:

1) сформовано систему управління процесами інформаційно-інноваційного забезпечення зовнішньоторговельної діяльності підприємств в умовах сталого розвитку, яка визначає функції менеджменту підприємства в сфері зовнішньоторговельної діяльності; визначає частку логістичних витрат в ціні експортного товару та застосовує інформаційно-інноваційний інструментарій для обрання оптимального способу транспортування та в управлінні загалом, враховує сталість в процесах міжнародної логістики; надає можливість оцінки ефективності управління процесами інформаційно-інноваційного забезпечення зовнішньоторговельної діяльності на основі трьох груп індикаторів – економічних, інформаційно-інноваційних та сталого розвитку.

2) розроблено методичний підхід до оцінки ефективності управління інформаційно-інноваційним забезпеченням зовнішньоторговельної діяльності, що на відміну від існуючих включає такі етапи: формування системи індикаторів для оцінки ефективності управління процесами інформаційно-інноваційного забезпечення зовнішньоторговельної діяльності підприємств в розрізі трьох груп, а саме: економічних індикаторів, інформаційно-інноваційних індикаторів та індикаторів сталого розвитку; визначення індикаторів на основі даних підприємства та аналітичних онлайн-платформ, їх стандартизація за необхідністю; побудова радару ефективності управління процесами інформаційно-інноваційного забезпечення зовнішньоторговельної діяльності підприємств;

3) удосконалено класифікацію факторів впливу на управління процесами зовнішньоторговельної діяльності підприємства за рівнями управління, а саме:

мікрорівня; мезорівня, з поділом на регіональні та галузеві; макрорівня та мегарівня, у межах кожного з яких визначені фактори за характером впливу;

4) розвинуто понятійно-категоріальний апарат понятійний апарат щодо управління забезпеченням зовнішньоторговельної діяльності шляхом розкриття сутності понять «зовнішньоторговельна діяльність» та «інформаційно-інноваційне забезпечення зовнішньоторговельної діяльності». Зовнішньоторговельна діяльність трактується як сукупність економічних операцій і відносин на мікрорівні, пов'язаних з міжнародним обміном товарів, послуг і фінансових активів підприємств між різними країнами, що включає в себе експортно-імпорتنі операції, транзит, транскордонні інвестиції, послуги логістики та митні процедури. Дефініцію «інформаційно-інноваційне забезпечення зовнішньоторговельної діяльності» автор характеризує як комплекс заходів і технологій, спрямованих на використання інформаційних та інноваційних ресурсів для оптимізації процесів зовнішньоторговельної діяльності, що охоплює впровадження сучасних інформаційних систем, аналітичних інструментів, електронної комерції, цифрових платформ та інших технологій для підвищення ефективності торговельних операцій, поліпшення маркетингу та просування товарів і послуг на світових ринках, а також забезпечення конкурентоспроможності на міжнародній арені;

5) систематизовано складові інформаційно-інноваційного забезпечення управління зовнішньоторговельною діяльністю підприємства, до яких віднесено платформу електронної комерції, технологію блокчейн, предиктивну аналітику, автоматизацію в логістиці, штучний інтелект у прийнятті рішень, аналітику ринку на основі Database, персоналізований клієнтський досвід, що дозволяють трансформувати підходи до управління згідно з вимогами зовнішнього середовища, спрощують подолання інтеграційних бар'єрів та підвищують рівень кібербезпеки підприємства при здійсненні торговельних відносин;

6) удосконалено економіко-математичний інструментарій транспортної задачі за рахунок її модифікації, яка, на відміну від існуючих, враховує відповідність отриманих варіантів міжнародної доставки цілям сталого розвитку. Для зручності використання сформовано алгоритм розв'язування модифікованої транспортної задачі.

Практичне значення результатів підтверджується їх апробацією у діяльності ТОВ «ЦЕНТР «СОНЯЧНЕ РЕМЕСЛО» (довідка № 24 від 07.06.2024 р.) та Стивідорного комплексу «Кілія» (м. Кілія) ПрАТ «Українське Дунайське пароплавство» (довідка № 24/048 від 17.06.2024 р.) й використанням у навчальному процесі Державного університету інфраструктури та технологій (акт впровадження № 582/01-11 від 24.06.2024 р.) та Закладу вищої освіти «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая» (акт впровадження № 02/0099 від 23.08.2024 р.).

Основні положення, висновки та рекомендації, отримані у дисертації, використані при виконанні таких науково-дослідних робіт: «Особливості міжнародних економічних відносин в умовах глобалізації» (виконувалася у Державному університеті інфраструктури та технологій у 2018-2021 рр., № державної реєстрації 0118U001468); «Менеджмент зовнішньоекономічної

діяльності підприємств України в умовах глобалізації» (виконувалася у Державному університеті інфраструктури та технологій у 2019-2022 рр., № державної реєстрації 0118U100624); «Міжнародні економічні відносини в контексті концепції сталого розвитку» (виконувалася у Державному університеті інфраструктури та технологій у 2021-2024 рр., № державної реєстрації 0121U112904).

Всі отримані наукові результати дисертації опубліковані, апробація результатів є достатньою. Зміст основних положень дисертаційної роботи викладено у 30 наукових публікаціях, у тому числі 10 статей у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України та 2 статті у періодичних наукових виданнях, проіндексованих у базах даних Scopus та Web of Science; 18 публікацій у виданнях апробаційного характеру.

**Статті у наукових виданнях, включених до переліку
наукових фахових видань України:**

1. Ковбатюк Г.О., Ковбатюк М.В. Порівняльний аналіз технологічної структури експорту різних країн світу. *Науковий вісник Ужгородського національного університету: Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство»*. Херсон: ВД «Гельветика», 2020. Вип. 31. С. 47-53. DOI: 10.32782/2413-9971/2020-31-8 (0,64 друк. арк.). *Особистий внесок здобувача: розглянуто технологічну структуру експорту світу та в розрізі найбільших інтеграційних об'єднань EU-28, ASEAN+3 та NAFTA. Досліджено головні тенденції, що відбуваються в динаміці експорту України. (0,32 друк. арк.).*

2. Ковбатюк Г.О., Ковбатюк М.В. Підходи до класифікації торговельних потоків при аналізі структури товарного експорту. *Науковий вісник Ужгородського національного університету: Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство»*. Херсон: ВД «Гельветика», 2021. Вип. 38. С. 52-57. DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2021-38-9> (0,78 друк. арк.). *Особистий внесок здобувача: розглянуто сутність Lall classification – класифікацію торговельних потоків, яка враховує технологічну складність експортних товарів, та Standard International Trade Classification (SITC) – класифікацію товарів, що використовується для класифікації експорту та імпорту країни (0,39 друк. арк.).*

3. Ковбатюк Г.О. Роль міжнародної торгівлі в досягненні цілей сталого розвитку. *Збірник наукових праць Державного університету інфраструктури та технологій: Серія «Економіка і управління»*. К.: ДУІТ, 2021. Вип. 50. С. 115-121. DOI: 10.32703/2664-2964-2021-50-115-121 (0,58 друк. арк.).

4. Ковбатюк Г.О. Військові конфлікти як каталізатор інновацій. *Збірник наукових праць Державного університету інфраструктури та технологій: Серія «Економіка і управління»*. К.: ДУІТ, 2022. Вип. 51. С. 43-49. DOI: 10.32703/2664-2964-2022-51-43-49 (0,64 друк. арк.).

5. Ковбатюк Г.О., Ковбатюк М.В., Шкляр В.В. Стратегії виходу підприємств на міжнародні ринки за рівнями управління. *Проблеми економіки*. 2022. № 4. С. 156-162. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2022-4-156-162> (0,62 друк. арк.). *Особистий внесок здобувача: систематизовано види стратегій*

виходу на міжнародні ринки за рівнями управління, що дозволяє правильно скоординувати та встановити взаємозв'язок між ними і реалізувати поставлені стратегічні цілі підприємства. (0,22 друк. арк.).

6. Ковбатюк Г.О. Роль інформаційних технологій та інновацій в управлінні зовнішньоторговельною діяльністю підприємств. *Науковий журнал «ECONOMIC SYNERGY»*. 2023. Вип. 4 (10). С. 128-146. DOI: <https://doi.org/10.53920/ES-2023-4-9> (1,07 друк. арк.).

7. Ковбатюк Г.О. Формування понятійно-категоріального апарату інформаційно-інноваційного забезпечення зовнішньоторговельної діяльності. *Науковий журнал «ECONOMIC SYNERGY»*. 2024. Вип. 1 (11). С. 115-135. DOI: <https://doi.org/10.53920/ES-2024-1-9> (1,17 друк. арк.).

8. Ковбатюк Г.О., Ковбатюк М.В., Шкляр В.В., Петухов А.С. Аналіз сучасного стану зовнішньоторговельних відносин України за видами торговельних потоків. *Науковий журнал «ECONOMIC SYNERGY»*. 2024. Вип. 2 (12). С. 85-104. DOI: <https://doi.org/10.53920/ES-2024-2-6> (0,88 друк. арк.).
Особистий внесок здобувача: визначені головні торговельні партнери України та оцінено збалансованість зовнішньої торгівлі за допомогою коефіцієнту покриття імпорту експортом. (0,22 друк. арк.)

9. Ковбатюк Г.О. Логістичні аспекти управління зовнішньоторговельною діяльністю підприємств. *Збірник наукових праць Державного університету інфраструктури та технологій: Серія «Економіка і управління»*. К.: ДУІТ, Вип. 55. 2024. С. 38-45. DOI: [10.32703/2664-2964-2024-55-38-45](https://doi.org/10.32703/2664-2964-2024-55-38-45) (0,6 друк. арк.).

10. Ковбатюк Г.О. Система управління процесами інформаційно-інноваційного забезпечення зовнішньоторговельної діяльності підприємств в умовах сталого розвитку. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 64. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-50> (0,53 друк. арк.).

Статті у періодичних наукових виданнях, проіндексованих у базах даних Web of Science Core Collection та/або Scopus:

1. Kovbatiuk G., Kovbatiuk M., Shevchuk V., Shklyar V., Strilok I. Eco-economic mechanism of formation of the system of national priorities in the conditions of sustainable development. *International Conference on Sustainable, Circular Management and Environmental Engineering (ISCMEE 2021)* (Odesa, Ukraine, April 16, 2021). E3S Web of Conferences, Odesa. 2021. Volume 255. DOI: <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202125501053> (НМБД SCOPUS) (0,71 друк. арк.).
Особистий внесок здобувача: удосконалено теоретичне підґрунтя еколого-економічного механізму формування системи національних пріоритетів. (0,15 друк. арк.).

2. Kovbatiuk G., Kovbatiuk M., Shklyar V. Assessment model of goods exports of Ukraine to world integration associations. *Baltic Journal of Economic Studies*. Riga, Latvia: «Baltija Publishing», 2023. Vol. 9, №1. pp. 71-81. DOI: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2023-9-1-71-81> (ESCI by Web of Science) (0,88 друк. арк.).
Особистий внесок здобувача: сформовано модель оцінки товарного експорту України до інтеграційних об'єднань світу, основним складовим

елементом якої є метод постійної ринкової частки (CMS-аналіз). (0,35 друк. арк.).

Публікації за доповідями та матеріалами міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій:

1. Ковбатюк Г.О. Методика аналізу товарного експорту методом постійної ринкової частки. Збірник тез науково-практичної конференції студентів, аспірантів і викладачів (м. Київ, 25-27 березня 2020 року). Київ: ДУІТ, 2020. С. 542-544. (0,17 друк. арк.).

2. Ковбатюк Г.О. Управління інноваціями на основі аутсорсингу. Збірник тез доповідей науково-практичної конференції студентів, аспірантів і викладачів (м. Київ, 29-31 березня 2021 року). Київ: ДУІТ, 2021. С. 85-86. (0,15 друк. арк.).

3. Ковбатюк Г.О. Інформаційне забезпечення інноваційних процесів. *Цифрова економіка та інформаційні технології*: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 15-16 квітня 2021 року). Київ: ДУІТ, 2021. С. 191-193. (0,19 друк. арк.).

4. Ковбатюк Г.О., Ковбатюк М.В. Екологізація міжнародних відносин як головна складова сталого розвитку. *Стратегічні пріоритети розвитку підприємництва, торгівлі та біржової діяльності*: Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 13-14 травня 2021 року). Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2021. С. 251-253. (0,12 друк. арк.). *Особистий внесок здобувача: розглянуто сутність екологізації зовнішньоекономічних відносин.* (0,06 друк. арк.).

5. Ковбатюк Г.О. Особливості торговельної політики в умовах сталого розвитку. *Сталий розвиток суспільства: концептуальні та практичні аспекти*: Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції (м. Рівне, 11 червня 2021 року). Рівненський державний гуманітарний університет спільно з Рівненською обласною радою. Рівне, 2021. С. 284-288. (0,23 друк. арк.).

6. Ковбатюк Г.О., Ковбатюк М.В. Інноваційно-інформаційна складова міжнародної торгівлі України. *Системний аналіз міжнародних економічних відносин*: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 24-25 червня 2021 року). Київ: Інститут міжнародних відносин КНУ ім. Т. Шевченка, 2021. С. 107-109. (0,14 друк. арк.). *Особистий внесок здобувача: проаналізовано частку високотехнологічної продукції в загальному обсязі експорту та імпорту України.* (0,07 друк. арк.)

7. Ковбатюк Г.О., Ковбатюк М.В. Ініціатива трьох морів як ефективний шлях розвитку міжнародного економічного співробітництва. *Транспорт та логістика: сучасні виклики та перспективи розвитку*: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 18 листопада 2021 року). Одеса: ДУ ІРЕЕД НАН України, 2021. С. 119-122. (0,2 друк. арк.). *Особистий внесок здобувача: розглянуто сфери економічного співробітництва Тримор'я.* (0,1 друк. арк.).

8. Ковбатюк Г.О. Інформаційно-інноваційне забезпечення в системі міжнародної торгівлі. *Управління та адміністрування в умовах протидії гібридним загрозам національній безпеці*: Матеріали II Міжнародної науково-

практичної конференції (м. Київ, 7 грудня 2021 року). К.: ДУІТ, ХНУРЕ. 2021. С. 346-349. (0,19 друк. арк.).

9. Ковбатюк Г.О., Ковбатюк М.В. Інноваційна експортно-орієнтована економіка як головний вектор розвитку. *Інформаційні технології та цифрова економіка*: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 19-20 квітня 2022 року). Київ: ДУІТ, 2022. С. 138-140. (0,18 друк. арк.). *Особистий внесок здобувача: визначено стратегічні цілі створення інноваційної експортно-орієнтованої економіки.* (0,09 друк. арк.)

10. Ковбатюк Г.О. Інструменти торговельної політики в умовах військового стану. Збірник тез доповідей науково-практичної конференції студентів, аспірантів і викладачів (м. Київ, 6-8 червня 2022 року). Київ: ДУІТ, 2022. С.108-110. (0,14 друк. арк.).

11. Ковбатюк Г.О. Тристоронній альянс як засіб зміцнення безпеки та розвитку торгівлі між державами. *Управління та адміністрування в умовах протидії гібридним загрозам національній безпеці*: Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 22 листопада 2022 року). К.: ДУІТ, ХНУРЕ. 2022. С. 172-174. (0,15 друк. арк.).

12. Ковбатюк Г.О. Вплив війни на розвиток зовнішньої торгівлі України. Збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти, молодих вчених та викладачів (м. Київ, 4-6 квітня 2023 року). Київ: ДУІТ, 2023. С. 187-188. (0,13 друк. арк.).

13. Ковбатюк Г.О. Перспективи розвитку цифрової торгівлі. *Інформаційні технології та цифрова економіка*: Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 4-5 травня 2023 року). Київ: ДУІТ, 2023. С. 138-140. (0,18 друк. арк.).

14. Ковбатюк Г.О. Міжнародна торгівля та екологічне регулювання: баланс економічного зростання та сталого розвитку. *Управління розвитком економічного середовища в умовах глобальних трансформацій* : Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 23-25 травня 2023 року). Харків: УІПА. 2023. С. 229-231. (0,13 друк. арк.).

15. Ковбатюк Г.О., Ковбатюк М.В. Міжнародна торгівля і сталий розвиток: виклики та можливості. *Стійкість освіти і науки в умовах трансформації*: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції до 30-річчя створення закладу вищої освіти «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая» (м. Київ, 23-24 травня 2023 року). Київ: МНТУ, 2023. С. 444-447. (0,23 друк. арк.). *Особистий внесок здобувача: проаналізовано міжнародні документи, що стосуються сталого розвитку та доведено, що міжнародна торгівля відкриває можливості для сталого розвитку.* (0,13 друк. арк.).

16. Ковбатюк Г.О. Розвиток зовнішньої торгівлі як фактор національної економічної безпеки. *Управління та адміністрування в умовах протидії гібридним загрозам національній безпеці*: Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 22 листопада 2023 року). К.: ДУІТ, ХНУРЕ, МНТУ. 2023. С. 323-329. (0,17 друк. арк.)

17. Ковбатюк Г.О., Ковбатюк М.В., Петухов А.С. Аналіз стану зовнішньоекономічної діяльності: методичний аспект. *Інформаційні технології та цифрова економіка: Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Київ, 9-10 травня 2024 року). Київ: ДУІТ, 2024. С. 194-196. (0,19 друк. арк.). *Особистий внесок здобувача: сформовано складові аналітичного апарату зовнішньоекономічної діяльності.* (0,08 друк. арк.).

18. Ковбатюк Г.О., Ковбатюк М.В. Фактори впливу на управління процесами зовнішньоторговельної діяльності. *Innovative educational technologies: european experience and its application in training in economics and management : Proceedings of scientific and pedagogical internship* (Riga, Latvia, May 20 – June 30, 2024). Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2024. С. 71-73. (0,2 друк. арк.). *Особистий внесок здобувача: доведено доцільність класифікації факторів впливу на зовнішньоторговельну діяльність підприємства за рівнями управління.* (0,1 друк. арк.).

Результати дисертації повною мірою висвітлені у вказаних публікаціях.

Науковий рівень дисертації відповідає діючим вимогам пункту 13 Порядку присудження ступеня доктора філософії затвердженого постановою КМУ від 12 січня 2022 р. № 44 – всі наукові результати, що виносяться на захист і висвітлені у дисертації, одержані особисто здобувачем. Дисертаційна робота є самостійно виконаною кваліфікаційною науковою працею.

Загальний висновок. За результатами обговорення на розширеному засіданні кафедри менеджменту, публічного управління та адміністрування дисертаційної роботи Ковбатюка Георгія Олександровича на тему «Управління процесами інформаційно-інноваційного забезпечення зовнішньоторговельної діяльності підприємств в умовах сталого розвитку» дійшли висновку, що робота відповідає спеціальності 073 Менеджмент, відповідає вимогам до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії, а саме вимогам пунктів 6, 7, 8 і 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії затвердженого постановою КМУ від 12 січня 2022 р. № 44.

Автор роботи, Ковбатюк Георгій Олександрович, може представляти до публічного захисту наукові досягнення у формі дисертації на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 07 Управління та адміністрування зі спеціальності 073 Менеджмент.

Голова засідання:

доктор економічних наук, професор,
в.о. декана факультету управління
і технологій

Світлана БОНЯР

